

चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक CMP

प्रश्नपुस्तिका

पर्यावरण

वेळ : 1.00 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 50
एकूण गुण : 100

सूचना

- (1) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (2) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 50 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (3) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.
- (5) ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.
- (8) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक चतुर्थांश गुण वजा करण्यात येतील”.
- (9) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

परीक्षा-क्रमांक

चाणक्य मंडल परिवार

1. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.
अ) परिसंस्थेच्या सरंचनेचा आणि कार्याचा अभ्यास म्हणजेच परिस्थितिकी होय, अशी व्याख्या ओडम यांनी केली.

ब) परिस्थितिकी या शब्दाचे सर्वप्रथम उपयोजन रिटर याने केले होते.

पर्यायी उत्तरे -

1) फक्त अ योग्य	2) फक्त ब योग्य
3) दोन्ही अ व ब योग्य	4) दोन्ही अ व ब अयोग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) Odum defined ecology is the study of the structure and function of ecosystems
b) The term ecology was first used by Ritter.

Answer Options -

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both a and b are correct	4) Both a and b are incorrect

2. खालील दिलेल्या वैशिष्ट्यावरून वातावरणाचा थर ओळखा?

अ) या थराची रुंदी विषुववृत्ताजवळ सर्वाधिक आहे.

ब) या स्तरामध्ये धुलिकण आणि पृथ्वीवरील 90% बाष्प असते.

क) हवामानातील बहुतांश बदल या स्तरात घडतात.

ड) जेट विमानाचे वैमानिक हा थर अस्थिर वाऱ्यांमुळे टाळतात.

पर्यायी उत्तरे -

1) तपांबर	2) मध्यांबर
3) स्थितांबर	4) ओझोनांबर

Identify the layer of atmosphere from the following characteristic?

- a) The width of this layer is greatest near the equator.
b) This layer contains dust and 90% of Earth's water vapor.
c) Most of the changes in climate occur in this layer.
d) Jet pilots avoid this layer due to unstable winds.

Answer Options -

1) Troposphere	2) Mesosphere
3) Stratosphere	4) Ozonosphere

3. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.
 अ) इतर कुठल्याही जीवसमुदायात न आढळणाऱ्या व केवळ इकोटोन्सपुरत्याच मर्यादित असणाऱ्या प्रदेशनिष्ठ प्रजातींसाठी अधिवास म्हणून कार्य करण्याच्या इकोटोन्सच्या क्षमतेस सीमा परिणाम असे म्हणतात.
 ब) विविध प्रजातीचे इकोटोन मध्ये होणारे स्थलांतर इकोटोनमधील जैवविविधता संपन्न असण्याचे एक कारण आहे.

पर्यायी उत्तरे -

1) फक्त अ योग्य	2) फक्त ब योग्य
3) दोन्ही अ व ब योग्य	4) दोन्ही अ व ब अयोग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) The ability of ecotones to act as habitats for endemic species that are not found in any other ecosystem and are restricted to the ecotones is called boundary effect.
 b) Migration of different species within ecotones is one of the reasons why ecotones are rich in biodiversity.

Answer Options -

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both a and b are correct	4) Both a and b are incorrect

4. ऊर्जा चक्रा संबंधित ऊर्जा विनिमय कार्यक्षमता नियम खालील कोणी मांडला आहे?

1) आर्थर टान्सले	2) लॅंडमन
3) गॉज	4) टेलर

Who formulated the following energy exchange efficiency rules related to energy cycle?

1) Arthur Tansley	2) Lindemann
3) Gouge	4) Taylor

5. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.

- अ) प्रत्येक अन्नसाखळीचा प्रारंभ हा स्वयंपोषी हरित वनस्पतींपासूनच किंवा इतर उत्पादकांपासूनच होतो.
 ब) परिसंस्थेतील काही सजीव एकाच वेळी एकापेक्षा जास्त अन्नसाखळ्यांमध्ये एकापेक्षा जास्त पोषणपातळ्यावर कार्यरत असतात.

पर्यायी उत्तरे -

1) फक्त अ योग्य	2) फक्त ब योग्य
3) दोन्ही अ व ब योग्य	4) दोन्ही अ व ब अयोग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) Every food chain starts from autotrophic green plants or other producers.
 b) Some organisms in an ecosystem operate at more than one trophic level in more than one food chain at the same time.

Answer Options -

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both a and b are correct	4) Both a and b are incorrect

6. खालील दिलेल्या वैशिष्ट्यावरून परिस्थितीकीय पिरॅमिड ओळखा?
- अ) अन्नसाखळीतील जीवांची संख्या सामान्यपणे उत्पादकांपासून तृतीयक भक्षकांपर्यंत घटत जाते.
- ब) हा पिरॅमिड सामान्यतः उभा (Upright) असतो, मात्र काही अन्नसाखळ्यांमध्ये हा पिरॅमिड उपडा (Inverted) असू शकतो.

क) जैवस्तुमान आणि ऊर्जा विनिमयाचे ज्ञान न होणे ही या पिरॅमिडची मर्यादा आहे.
पर्यायी उत्तरे -

1) संख्येचा पिरॅमिड	2) जैवस्तुमानाचा पिरॅमिड
3) ऊर्जेचा पिरॅमिड	4) जीवसंहिता पिरॅमिड

Identify the ecological pyramid from the following characteristics?

- a) The number of organisms in a food chain generally decreases from producers to tertiary predators.
- b) This pyramid is usually upright, but in some food chains this pyramid may be inverted.
- c) Lack of knowledge of biomass and energy exchange is a limitation of this pyramid.

Answer Options -

1) Pyramid of numbers	2) Pyramid of biomass
3) Energy Pyramid	4) Biosystem Pyramid

7. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.
- अ) आपल्या संख्येपेक्षा जास्त प्रमाणात परिसंस्थेवर प्रभाव टाकणाऱ्या जीवप्रजातीस कुंजीशीळा प्रजात असे म्हणतात

ब) कीस्टोन प्रजाती ही संकल्पना सर्वप्रथम रॉबर्ट सेन या प्राणी शास्त्रज्ञाने मांडली.

क) कीस्टोन प्रजाती ही फक्त मांसभक्षक असते.

पर्यायी उत्तरे -

1) फक्त अ व ब योग्य	2) फक्त ब व क योग्य
3) फक्त अ व क योग्य	4) वरीलपैकी सर्व योग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

a) Species that influence the ecosystem in excess of their numbers are called keystone species

b) The concept of keystone species was first proposed by zoologist Robert Sen.

c) Keystone species are carnivores only.

Answer Options -

1) Only a and b are correct	2) Only b and c are correct
3) Only a and c are correct	4) All of the above are correct

8. सजीवा संबंधित असलेली निश ही संकल्पना काय सूचित करते?

- अ) त्या सजीवाने व्यापलेला भौतिक अवकाश
 ब) त्या सजीवाचे परिसंस्थेतील असणारे कार्यात्मक स्थान
 क) सजीवाची पोषणाची सवय
 पर्यायी उत्तरे -

- 1) फक्त अ व ब योग्य
 2) फक्त ब व क योग्य
 3) फक्त अ व क योग्य
 4) वरीलपैकी सर्व योग्य

What does the concept of niche refer to?

- a) Physical space occupied by that organism
 b) The functional place of that organism in the ecosystem
 c) Feeding habit of an organism

Answer Options -

- 1) Only a and b are correct
 2) Only b and c are correct
 3) Only a and c are correct
 4) All of the above are correct

9. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.

- अ) लिट्टोरल झोन, लिमनेटिक झोन आणि प्रोफंडल झोन हे लोटीक परिसंस्थेचे भाग आहेत.
 ब) मार्शस, बॉग्स हे दलदलीय प्रदेश जलीय परिसंस्थेचे उदाहरण आहे.

पर्यायी उत्तरे -

- 1) फक्त अ योग्य
 2) फक्त ब योग्य
 3) दोन्ही अ व ब योग्य
 4) दोन्ही अ व ब अयोग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) Littoral zone, limnetic zone and profundal zone are the parts of the lotic ecosystem.
 b) Marshes, bogs are examples of wetlands aquatic ecosystems.

Answer Options -

- 1) Only a is correct
 2) Only b is correct
 3) Both a and b are correct
 4) Both a and b are incorrect

10. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.

- अ) युनेस्को रामसर करारासाठी पेढी म्हणून कार्य करते.
 ब) कोबूर्ग द्विपकल्प इंडोनेशिया हे 1974 मध्ये नामनिर्देशित केलेले पहिले रामसर क्षेत्र आहे
 क) 1971 मध्ये स्वीकारण्यात आलेला रामसर करार 1975 मध्ये अंमलात आला.

पर्यायी उत्तरे -

- 1) फक्त अ व ब योग्य
 2) फक्त ब व क योग्य
 3) फक्त अ व क योग्य
 4) वरीलपैकी सर्व योग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) UNESCO acts as the umbrella for the Ramsar Convention.
 b) Coburg Peninsula Indonesia is the first Ramsar site nominated in 1974
 c) The Ramsar Convention was adopted in 1971 and entered into force in 1975.

Answer Options -

- 1) Only a and b are correct
 2) Only b and c are correct
 3) Only a and c are correct
 4) All of the above are correct

11. खालील दिलेली विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/ने असलेला पर्याय ओळखा.
- अ) बॅरिअर प्रवाळ भित्तिकेमध्ये प्रवाळ भित्तिका व बेट या दरम्यान खाजण निर्माण होते.
- ब) फ्रिजिंग प्रकारच्या प्रवाळ भित्तिकेत खाजण निर्माण होत नाही.
- क) लक्षद्वीप द्वीपसमूह हा अटॉल प्रवाळ भित्तिकेचा प्रकार आहे.
- पर्यायी उत्तरे -

1) फक्त अ व ब योग्य	2) फक्त ब व क योग्य
3) फक्त अ व क योग्य	4) वरीलपैकी सर्व योग्य

Consider the statements given below and identify the option which is the correct statement/s.

- a) In barrier reefs, lagoon occurs between the reef and the island.
- b) lagoon does not occur in freezing type coral reefs.
- c) Lakshadweep archipelago is a type of atoll coral reef.

Answer Options -

1) Only a and b are correct	2) Only b and c are correct
3) Only a and c are correct	4) All of the above are correct

12. विशिष्ट हानिकारक रसायने व कीटकनाशकांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापारात पूर्वसूचित मान्यता पद्धती अंमलात आणण्यासाठी ___ करार करण्यात आला. हा करार ___ मध्ये स्वीकारला आणि 24 फेब्रुवारी 2004 पासून या कराराची अंमलबजावणी सुरू झाली.

पर्याय:

1) बेसल करार, 1989	2) व्हिएन्ना करार, 1885.
3) मॉन्ट्रीयल करार, 1987	4) रोट्टरडॅम करार, 1998.

The ___ on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade. It was adopted in ___ and entered into force on 24 February 2004.

1) Basel Convention, 1989	2) Vienna Convention, 1885.
3) Montreal Convention, 1987	4) Rotterdam Convention, 1998.

13. अचूक विधान/ने ओळखा.

अ) नॅशनल अॅडॉप्टेशन फंड फॉर क्लायमेट चेंज (NAFCC) ची स्थापना ऑगस्ट, 2015 मध्ये करण्यात आली, ज्यामुळे भारतातील राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशांसाठी हवामान बदलाशी जुळवून घेण्याच्या खर्चाची पूर्तता केली गेली,

ब) सरकारद्वारे NAFCC अंतर्गत अनुकूलन प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी NABARD ला राष्ट्रीय अंमलबजावणी संस्था (NIE) म्हणून नियुक्त केले गेले आहे.

पर्याय:

1) केवळ अ बरोबर

2) केवळ ब बरोबर

3) अ आणि ब दोन्ही बरोबर

4) अ आणि ब दोन्ही चूक

Identify the correct statement/s.

a) The National Adaptation Fund for Climate Change (NAFCC) was established in August, 2015 to support adaptation activities in the States and Union Territories (UTs) of India that are vulnerable to the adverse effects of climate change.

b) NABARD has been designated as National Implementing Entity (NIE) for implementation of adaptation projects under NAFCC by Govt. of India.

Options:

1) Only a is correct

2) Only b is correct

3) Both a and b are correct

4) Both a and b are incorrect

14. अचूक नसणारे विधान/ने निवडा.

अ) सरकारने इथेनॉल पुरवठा वर्ष (ESY) 2030 पर्यंत EBP कार्यक्रमांतर्गत पेट्रोलमध्ये इथेनॉलचे मिश्रण 20 टक्क्यांपर्यंत पूर्ण करण्याचे सरकारचे उद्दिष्ट ठेवले आहे.

ब) 20% इथेनॉल आणि 80% गॅसोलीन असलेल्या ऑटोमोटिव्ह इंधन मिश्रणांना E20 इंधन म्हणून संबोधले जाते.

पर्याय:

1) केवळ अ

2) केवळ ब

3) अ आणि ब दोन्ही

4) एकही नाही.

Select the statement/s which are not correct.

a) The Government has set a target of 20% blending of ethanol in petrol under the EBP programme by Ethanol Supply Year (ESY) 2030.

b) E20 (20% ethanol blended) petrol is a mixture of 20% anhydrous ethanol with 80% motor gasoline fuel volume by volume.

Options:

1) Only a

2) Only b

3) Both a and b

4) None.

15. योग्य विधान/ने विचारात घ्या.

अ) 2023 मधील 28 वी जागतिक हवामान बदल परिषद (COP28) ही दुबई (यूएई) या ठिकाणी पार पडली.
ब) UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) द्वारे याचे आयोजन केले गेले.

क) या परिषदेमध्ये 'हानी आणि नुकसान' या निधीची स्थापना करण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे:

1) फक्त ब	2) फक्त अ आणि ब
3) फक्त अ आणि क	4) वरीलपैकी सर्व.

Consider the correct statement/s.

- a) The 28th UN Climate Change Conference (COP28) was held in Dubai (UAE) in 2023.
b) It was organized by UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change)
c) In this conference, a fund called 'Loss and Damage' was introduced(established) .

Answer Options:

1) Only b	2) Only a and b
3) Only a and c	4) All of the above.

16. अचूक विधान निवडा.

अ) मानवी हस्तक्षेपांमुळे प्रदूषित किंवा अवनती झालेल्या परिसंस्थांना जैविक, साधनांचा वापर करून पुन्हा मूळ स्थितीत किंवा मूळ स्थितीच्या जवळपास आणून पर्यावरणाची झालेली हानी भरून काढण्याची प्रक्रिया म्हणजे 'जैविक विस्तारीकरण' होय.

ब) जैविक पुनरुत्थान(बायोरीमेडीशन) करण्याच्या प्रामुख्याने 'इन सितू' आणि 'एक्स सितू' या दोन पद्धती आहेत.

पर्याय :

1) फक्त अ बरोबर	2) फक्त ब बरोबर
3) अ आणि ब दोन्ही चूक	4) अ आणि ब दोन्ही अचूक

Choose the correct statement.

a) Biomagnification is a process where biological organisms are used to remove or neutralise an environmental pollutant by metabolic process(where the ecosystems that are polluted or degraded due to human interventions) .

b) In-situ and Ex-situ remediation are two major groups of bioremediation treatment techniques.

Options:

1) Only a is correct	2) Only b is correct
3) Both a and b are incorrect	4) Both a and b are correct.

17. UNFCCC कराराच्या चौकटीत राहून पर्यावरणबदल व त्याचे परिणाम यावर तत्काळ कारवाई करण्यासाठी कोणते शाश्वत विकास ध्येय(SDG) ठरविण्यात आले आहे?

पर्याय:

- 1) SDG 10
2) SDG 14
3) SDG 12
4) SDG 13

Which Sustainable Development Goal(SDG) has been set to take urgent action to combat climate change and its impacts within the framework of the UNFCCC agreement?

Options:

- 1) SDG 10
2) SDG 14
3) SDG 12
4) SDG 13

18. अचूक विधान/ने विचारात घ्या.

अ) नायट्रेट असणारे पाणी पिल्यास ब्ल्यू बेबी सिंड्रोम (Blue Baby Syndrome) होतो.

ब) मिनिनाटा रोग हा पाण्याच्या विषबाधेमुळे होणारा चेतासंस्थेचा (Nervous system) हा रोग आहे.

क) इट्टाई-इट्टाई रोग (Itai-Itai disease) हा कॅडमियमच्या विषबाधेमुळे होणारा हा रोग आहे.

ड) ब्लॅक-फूट रोग हा फ्ल्यूओराईड युक्त पाण्याचे सेवन केल्याने हा रोग होतो.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) फक्त अ ब क
2) फक्त ब क ड
3) फक्त ब आणि क
4) वरीलपैकी सर्व.

Consider the correct statement/s.

a) Drinking water containing nitrates causes blue baby syndrome.

b) Minamata disease is a disease of the nervous system caused by mercury poisoning.

c) Itai-Itai disease is a disease caused by cadmium poisoning.

d) Black-foot disease is caused by consuming fluoridated water.

Answer Options:

- 1) Only a b c
2) Only b c d
3) Only b and c
4) All of the above.

19. _____ हा वेब आधारित, भूमिका आधारित वर्कफ्लो ॲप्लिकेशन आहे जो केंद्र, राज्य आणि जिल्हा स्तरावरील प्राधिकरणांकडून पर्यावरण, वन, वन्यजीव आणि CRZ मंजूरी मिळविण्यासाठी समर्थकांनी सादर केलेल्या प्रस्तावांचे ऑनलाइन सबमिशन आणि निरीक्षण करण्यासाठी विकसित केले आहे.

- 1) पर्यावरण स्वास्थ्य
2) परिनिवेश
3) परिवेश
4) यापैकी नाही.

_____ is a web based, role based workflow application which has been developed for online submission and monitoring of the proposals submitted by the proponents for seeking Environment, Forest, Wildlife and CRZ Clearances from Central, State and district level authorities.

- 1) Paryavaran Svasthya
2) PARINIVESH
3) PARIVESH
4) None of these.

20. कार्बन क्रेडिट संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान योग्य नाही?
- 1) कार्बन क्रेडिट ही व्यवस्था क्योटो प्रोटोकॉल अंतर्गत आहे.
 - 2) कार्बन डायऑक्साइड उत्सर्जनाची वाढ रोखणे हे कार्बन क्रेडिट व्यवस्थेचे उद्दिष्ट आहे.
 - 3) संयुक्त राष्ट्रसंघ पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) ने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या किंमतीला कार्बन क्रेडिटचा व्यापार चालतो.
 - 4) उत्सर्जन कोट्यापेक्षा कमी उत्सर्जन असणाऱ्या देशांना किंवा गटांना कार्बन क्रेडिट दिले जातात.
- Regarding carbon credits, which one of the following statements is not correct?
- 1) The carbon credit system was ratified in conjunction with the Kyoto Protocol.
 - 2) The goal of the carbon credit system is to limit the increase of carbon dioxide emission.
 - 3) Carbon credits are traded at a price fixed from time to time by the United Nations Environment Programme(UNEP) .
 - 4) Carbon credits are awarded to countries or groups that have reduced greenhouse gases below their emission quota.

21. ब्रुटलँड अहवालानुसार शाश्वत विकासाची खालील कोणती उद्दिष्टे आहेत.
- अ) विकासाचे पुनरुज्जीवन
 - ब) निर्णयप्रक्रियेमध्ये पर्यावरण व अर्थशास्त्राचा समावेश करणे.
 - क) रोजगार, अन्न, ऊर्जा, पाणी आणि स्वच्छता याबाबतीत गरजा पूर्ण करणे.
 - ड) संसाधनांचे रक्षण आणि संवर्धन करणे.

पर्यायी उत्तरे:

1) अ ब क ड	2) अ क ड
3) अ ब क	4) ब क ड

Which of the following are the goals of sustainable development according to the Brundtland Report?

- a) Reviving Growth.
- b) Merging environment and economics in decision making.
- c) Meeting essential needs for Jobs, Food, Energy, Water and Sanitation.
- d) Conserving and Enhancing Resource Base.

Answer Options:

1) a b c d	2) a c d
3) a b c	4) b c d

22. पुढील पैकी किती जोड्या योग्य आहेत?

अ) जैवविविधता कायदा	- 2002.
ब) वायू (प्रदूषण संरक्षण व नियंत्रण) कायदा	- 1981.
क) जल (प्रदूषण संरक्षण व नियंत्रण) कायदा	- 1976.
ड) वन (संवर्धन) कायदा	- 1980.
इ) वन्यजीव संरक्षण कायदा	- 1972.

पर्यायी उत्तरे:

1) पाच	2) चार
3) दोन	4) तीन

How many of the following pairs are correct?

a) The Biodiversity Act	- 2002.
b) The Air (Prevention and Control of Pollution) Act	- 1981.
c) The Water (Prevention and Control of Pollution) Act	- 1976.
d) The Forest (Conservation) Act	- 1980.
e) The Wildlife Protection Act	- 1972.

Answer Options:

1) Five	2) Four
3) Two	4) Three

23. उर्जा संसाधने संस्था (The Energy Resources Institute/ TERI) नवी दिल्ली, या संस्थेने खनिज तेल गळती झालेल्या व पसरलेल्या स्थानांचे पुनरुत्थान करण्यासाठी सूक्ष्मजीवांचा वापर करणारी एक पद्धत विकसित केली आहे. या संस्थेने निसर्गातील काही सूक्ष्मजीवांचा एक समूह तयार केला आहे. हा सूक्ष्मजीव समूह तेल गळतीच्या स्थानी खनिज तेलाचे विघटन घडवून आणतो. सूक्ष्मजीवांच्या या समूहास ___ असे नाव आहे.

1) ऑईल शेल्टर	2) अल्कॅनोव्होरेक्स बोर्कुमेंसिस
3) ऑईल झापर	4) ऑयलीवोरस

The Energy Resources Institute/TERI, New Delhi, has developed a method using microorganisms to remediate oil spill and spill sites. This organisation has created a group of some of the microorganisms in nature. This microbial community causes the breakdown of crude oil at the site of the oil spill. This group of microorganisms is called ___.

1) Oil shelter	2) Alcanivorax Borkumensis
3) Oil zipper	4) Oilivorous

24. इंटरगव्हर्मेंटल पॅनेल ऑन क्लायमेट चेंज (IPCC) बद्दल अचूक विधान/ने विचारात घ्या.
 अ) हवामान बदल आणि त्यांचे विविध परिणाम' या विषयावर संपूर्ण जगाला स्पष्ट आणि शास्त्रीय दृष्टिकोन व माहिती देणारी ही आंतरराष्ट्रीय संस्था आहे.
 ब) या संघाची स्थापना 1988 मध्ये संयुक्त राष्ट्रसंघ पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) आणि जागतिक हवामानशास्त्रीय संघटना (WMO) यांनी केली.
 क) ही संघटना केवळ WMO आणि UNEP च्या सदस्यांसाठीच खुली आहे.
 ड) या संस्थेने आतापर्यंत पाच अहवाल प्रकाशित केले आहे.
 पर्यायी उत्तरे:

1) अ ब क	2) ब क ड
3) फक्त अ आणि ब	4) वरीलपैकी सर्व योग्य.

Consider the correct statement/s about the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) .

- a) It is the scientific group assembled by the United Nations to monitor and assess all global science related to climate change.
 b) The association was established in 1988 by the United Nations Environment Program (UNEP) and the World Meteorological Organization (WMO) .
 c) The organization is open only to members of WMO and UNEP.
 d) This organization has published five reports so far.

Answer Options:

1) a b c	2) b c d
3) Only a and b	4) All of the above.

25. हरित हवामान निधी (Green Climate Fund) संदर्भात योग्य नसलेले विधान ओळखा.
 1) हवामान बदलाशी अनुकूलन आणि उपशमन (Mitigation) घडवून आणण्यासाठी विकसनशील राष्ट्रांना मदत व्हावी या हेतूने UNFCCC अंतर्गत या निधीची स्थापना करण्यात आली.
 2) हा निधी विकसनशील सदस्य राष्ट्रांमधील विविध प्रकल्प, कार्यक्रम, धोरणे व इतर कृतींना आर्थिक सहाय्य करेल.
 3) 2009 मध्ये कोपेनहेगेन येथे झालेल्या COP - 15 मध्ये स्वीकारण्यात आलेल्या कोपेनहेगेन करारात 'कोपेनहेगेन हरित हवामान निधी' चा उल्लेख सर्वप्रथम करण्यात आला. 2010 मध्ये जर्मनी येथील COP - 16 मध्ये या निधीची स्थापना करण्यात आली.
 4) जागतिक बँक (World Bank) ही या निधीची तात्पुरती विश्वस्त म्हणून कार्य करते.

Identify the incorrect statement regarding Green Climate Fund.

- 1) This fund was established under the UNFCCC to help developing countries to adapt and mitigate climate change.
 2) The Fund will finance various projects, programmes, policies and other activities in developing member countries.
 3) The 'Copenhagen Green Climate Fund' was first mentioned in the Copenhagen Accord adopted at COP-15 held in Copenhagen in 2009. The fund was established in 2010 at COP-16 in Germany.
 4) The World Bank served as the interim trustee of this fund.

26. पुढीलपैकी कोणती/त्या पर्यावरण चळवळ जोडी/जोड्या चुकीची/च्या आहे?

- अ) बिष्णोई चळवळ- राजस्थान- अमृता देवी आणि गावकरी .
 ब) चिपको चळवळ- उत्तराखंड- सुंदरलाल बहुगुणा , गौरादेवी, चंडी प्रसाद भट्ट इत्यादी.
 क) सायलेंट व्हॅली वाचवा चळवळ- केरळ- केरळ साहित्य परिषद आणि सुघंटाकुमारी.
 ड) अपिको चळवळ- बिहार- जिल्ह्यातील आदिवासी.
 इ) जंगल बचाओ आंदोलन- कर्नाटक - पांडुरंग हेगडे.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) अ, ब आणि क
 2) ड आणि इ
 3) अ आणि ड
 4) फक्त ड

Which of the following environmental movement pair(s) is/are incorrect?

- a) Bishnoi Movement- Rajasthan- Amrita Devi and Villagers.
 b) Chipko Movement- Uttarakhand- Sundarlal Bahuguna, Gauradevi, Chandi Prasad Bhatt etc.
 c) Silent Valley Vachwa Movement- Kerala- Kerala Sahitya Parishad and Sughantakumari.
 f) Appiko Movement- Tribals of Bihar- District.
 r) Jungle Bachao Andolan- Karnataka - Pandurang Hegde.

Answer Options:

- 1) a, b and c
 2) d and e
 3) a and d
 4) Only d

27. तांत्रिक प्रगती, प्रदूषण, मानवी हस्तक्षेपांमुळे ज्यांच्या परिस्थितिकीय स्वरूपामध्ये बदल झालेले आहेत किंवा नजीकच्या काळात होण्याची शक्यता आहे, अशा मॉन्ट्रिक्स नोंदी मध्ये भारतातील कोणती रामसर स्थळे आहेत?

- अ) केवलादेव (राजस्थान)
 ब) सुंदरबन (पश्चिम बंगाल)
 क) लोकटक सरोवर (मणिपूर)
 ड) लोणार सरोवर (महाराष्ट्र)

पर्याय:

- 1) अ आणि ब
 2) अ आणि ड
 3) अ आणि क
 4) वरीलपैकी सर्व.

Which Ramsar sites in India are in the Montreux Record changes in ecological character have occurred, are occurring, or are likely to occur as a result of technological developments, pollution or other human interference?

- a) Keoladeo (Rajasthan)
 b) Sundarbans (West Bengal)
 c) Loktak Lake (Manipur)
 d) Lonar Sarovar (Maharashtra)

Options:

- 1) a and b
 2) a and d
 3) a and c
 4) All of the above.

28. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ (CPCB) संदर्भात अचूक विधाने विचारात घ्या.
- अ) ही एक वैधानिक संस्था असून तिची स्थापना सप्टेंबर, 1974 मध्ये जल (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) अधिनियम, 1974 अंतर्गत झाली.
- ब) या मंडळास हवा (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) अधिनियम, 1980 अंतर्गत वाढीव अधिकार व कार्ये प्रदान करण्यात आली.
- क) केंद्रीय मंडळ हे राज्य मंडळासोबत पर्यावरणीय प्रदूषण प्रतिबंध व नियमनासाठी असणाऱ्या कायद्यांच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार आहे.

पर्यायी उत्तरे:

1) अ आणि ब	2) अ आणि क
3) ब आणि क	4) वरीलपैकी सर्व.

Consider the correct statements regarding the Central Pollution Control Board (CPCB) .

- a) It is a statutory body and was established in September, 1974 under the Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974.
- b) Additionally, it was given powers and functions under the Air (Prevention and Control of Pollution) Act 1980.
- c) Central Board along with State Boards are responsible for enforcement of laws for prevention and control of environmental pollution.

Answer Options:

1) a and b	2) a and c
3) b and c	4) All of the above.

29. भारत स्टेज-6 (BS-6) किंवा भारत स्टेज-VI (BS-VI) हे भारत सरकारने सेट केलेले उत्सर्जन मानक आहे, त्याचे मुख्य कार्य म्हणजे मोटार वाहनांमधून हवेतील प्रदूषकांच्या निर्मितीचे नियमन करणे. BS-VI भारतात केव्हा लागू करण्यात आले?

पर्याय:

1) 1 जानेवारी, 2020	2) 1 एप्रिल, 2020
3) 1 एप्रिल, 2021	4) 1 जानेवारी, 2021

Bharat Stage-6 (BS-6) or Bharat Stage-VI (BS-VI) is an emission standard set by the Government of India, its main function is to regulate the generation of air pollutants from motor vehicles. When was BS-VI implemented in India?

Options:

1) January 1, 2020	2) April 1, 2020
3) April 1, 2021	4) January 1, 2021

30. स्टॉकहोम करार, 2001 संदर्भात काय खरे नाही?
 अ) स्टॉकहोम करारामध्ये मानवी आरोग्य व पर्यावरणाचे टिकून राहणाऱ्या सेंद्रिय प्रदूषकांपासून (Persistent Organic Pollutants) संरक्षण करण्याचे उद्दिष्ट आहे.
 ब) हा एंडोसल्फान बंदीशी संबंधित करार आहे.

पर्याय:

- 1) फक्त अ
 2) फक्त ब
 3) अ आणि ब
 4) यापैकी नाही.

Which is not true about the Stockholm Convention, 2001?

- a) Stockholm Convention is a global treaty that aims to protect human health and the environment from the effects of persistent organic pollutants (POPs) .
 b) It is an endosulfan ban related convention.

Options:

- 1) Only a
 2) Only b
 3) Both a and b
 4) None of these.

31. खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य पर्याय निवडा.
 अ) 'जैवविविधता हॉटस्पॉट्स' ही संकल्पना नॉर्मन मायर्स यांनी मांडली.
 ब) जगातील एकूण जैवविविधता हॉटस्पॉट्सपैकी 4 भारतात आहेत ज्यात हिमालय, पश्चिम घाट, इंडो-बर्मा प्रदेश आणि सुंदालँड यांचा समावेश होतो.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) अ योग्य आहे
 2) ब योग्य आहे
 3) अ आणि ब योग्य आहेत
 4) वरीलपैकी कोणतेही योग्य नाही

Consider the following statements and choose correct option.

- a) The term 'Biodiversity Hotspot' was coined by Norman Myers.
 b) Out of the total biodiversity hotspots in the world, 4 are in India which includes the Himalayas, the Western Ghats, the Indo-Burma region, and the Sundaland.

Answer Options:

- 1) Only a is correct
 2) Only b is correct
 3) a and b are correct
 4) None of the above are correct

32. 'मानव आणि जीवावरण राखीव क्षेत्र कार्यक्रम' कोणत्या संस्थेने सुरू केला?

- 1) UNEP
 2) IUCN
 3) UNESCO
 4) UNDP

'Man and Biosphere (MAB) ' programme was launched by which organization?

- 1) UNEP
 2) IUCN
 3) UNESCO
 4) UNDP

33. जीवावरण राखीव क्षेत्राच्या खालीलपैकी कोणत्या झोनमध्ये मानवी हस्तक्षेप पूर्णपणे प्रतिबंधित आहे?

1) कोअर झोन	2) बफर झोन
3) संक्रमणात्मक झोन	4) यापैकी नाही

In which of the following zones of biosphere reserve, the human interference is completely prohibited?

1) Core Zone	2) Buffer Zone
3) Transitional Zone	4) None of the above

34. जोड्या लावा.

जैवविविधता करार

अ) साईट्स (CITES)

ब) बोन

क) नागोया

ड) कार्टाजेना

पर्यायी उत्तरे:

अ ब क ड

1) iv iii i ii
2) iv iii ii i
3) iv i iii ii
4) ii i iv iii

Match the following:

Biodiversity Conventions

a) CITES

b) Bonn

c) Nagoya

d) Cartagena

Answer Options-

a b c d

1) iv iii i ii
2) iv iii ii i
3) iv i iii ii
4) ii i iv iii

विषय

i) उपलब्धता आणि फायदे वाटप

ii) जैव सुरक्षितता

iii) स्थलांतरित वन्यजीवांचे संरक्षण आणि संवर्धन

iv) धोकाग्रस्त प्रजातींचा व्यापार

Subject

i) Access and Benefit Sharing

ii) Biosafety

iii) Protection and Conservation of Migratory Species

iv) Trade in Endangered species

35. भारतीय प्राणी कल्याण मंडळाच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

- अ) या मंडळाची स्थापना प्राणी क्रूरता प्रतिबंध कायदा, 1960 अंतर्गत करण्यात आली आहे.
 ब) ही केंद्रीय मत्स्यपालन, पशुपालन और डेयरी मंत्रालयाच्या अंतर्गत एक वैधानिक सल्लागार संस्था आहे.
 क) रुक्मिणीदेवी अरुंदले यांनी मंडळाच्या स्थापनेसाठी पुढाकार घेतला.
 ड) या मंडळाचे मुख्यालय बल्लभगड येथे आहे
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

- 1) अ, ब आणि ड
 2) अ, ब आणि क
 3) ब, ड आणि क
 4) अ, ब, क आणि ड

Consider the following statements with respect to the Animal Welfare Board of India:

- a) This board was constituted under the The Prevention of Cruelty to Animals Act, 1960.
 b) It is a statutory advisory body under the Union Ministry of Fisheries, Animal Husbandry and Dairying.
 c) Rukmini Devi Arundale pioneered the setting up of the Board.
 d) The headquarters of this board is at Ballabhagarh

Which of the statements given above are correct?

- 1) a, b and d
 2) a, b and c
 3) b, d and c
 4) a, b, c and d

36. खालीलपैकी कोणता प्राणी MIKE कार्यक्रमाशी संबंधित आहे?

- 1) हत्ती
 2) वाघ
 3) सिंह
 4) चित्ता

Which of the following animal is associated with MIKE programme?

- 1) Elephant
 2) Tiger
 3) Lion
 4) Cheetah

37. 'प्रतिपुरक वनीकरण निधी व्यवस्थापन व नियोजन प्राधिकरण' ची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?

- 1) 2002
 2) 2003
 3) 2004
 4) 2005

In which year 'Compensatory Afforestation Fund Management and Planning Authority (CAMPA) ' was established?

- 1) 2002
 2) 2003
 3) 2004
 4) 2005

38. जोड्या जुळवा:

राष्ट्रीय उद्याने/ अभयारण्य

अ) कैबुल लामजाओ

ब) दिब्रू सैखोवा

क) नामदफा

ड) नोकरेक

पर्यायी उत्तरे:

अ ब क ड

1) iv iii ii i

2) iii ii iv i

3) i iii iv ii

4) iii i iv ii

Match the following:

National Park/ Sanctuary

a) Keibul Lamjao

b) Dibru Saikhowa

c) Namdapha

d) Nokrek

Answer Options:

a b c d

1) iv iii ii i

2) iii ii iv i

3) i iii iv ii

4) iii i iv ii

राज्य

i) मेघालय

ii) आसाम

iii) मणिपूर

iv) अरुणाचल प्रदेश

State

i) Meghalaya

ii) Assam

iii) Manipur

iv) Arunachal Pradesh

39. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या (NGT) संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?

1) NGT ची स्थापना राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण कायदा, 2011 अंतर्गत करण्यात आली आहे.

2) त्यात पूर्णवेळ अध्यक्ष, न्यायिक सदस्य आणि तज्ञ सदस्य असतात.

3) पर्यावरणाशी संबंधित महत्त्वपूर्ण प्रश्नांवर न्यायाधिकरणाला मूळ अधिकार क्षेत्र आहे.

4) NGT ची बैठकीची पाच ठिकाणे आहेत, नवी दिल्ली हे प्रमुख बैठकीचे ठिकाण आहे आणि चेन्नई, कोलकाता, पुणे, भोपाळ हे इतर चार ठिकाणे आहेत.

Which of the following statement with respect to the National Green Tribunal is incorrect?

1) NGT has been established under National Green Tribunal Act, 2011.

2) It consists of a full-time chairperson, judicial members and expert members.

3) The Tribunal has Original Jurisdiction on matters of substantial question relating to environment.

4) The NGT has five places of sittings, New Delhi is the Principal place of sitting and Chennai, Kolkata, Pune, Bhopal are the other four.

40. राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण (NTCA) च्या संदर्भात, खालील विधाने विचारात घ्याः
 अ) टायगर टास्क फोर्सच्या शिफारसींना प्रतिसाद म्हणून 2005 मध्ये त्याची स्थापना करण्यात आली.
 ब) 1972 च्या वन्यजीव (संरक्षण) कायदानुसार त्याची स्थापना करण्यात आली.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत?

- 1) फक्त अ
 2) फक्त ब
 3) अ आणि ब दोन्ही
 4) अ किंवा ब नाही

With reference to National Tiger Conservation Authority (NTCA) , consider the following statements:

- a) It was established in 2005 in response to the Tiger Task Force's recommendations.
 b) It was established in accordance with the Wildlife (Protection) Act of 1972.

Which of the statements given above is/are correct?

- 1) a only
 2) b only
 3) Both a and b
 4) Neither a nor b

41. जोड्या जुळवा:

अभयारण्य

- अ) सागेश्वर
 ब) देऊळगाव- रेहेकुरी
 क) अंबाबरवा
 ड) नायगाव

पर्यायी उत्तरे:

- अ ब क ड
 1) iv iii ii i
 2) iii ii iv i
 3) i ii iii iv
 4) i ii iv iii

Match the following:

Wildlife Sanctuary

- 1) Sagareshwar
 2) Deulgaon Rehekuri
 3) Ambabarwa
 4) Naigaon

Answer Options:

- a b c d
 1) iv iii ii i
 2) iii ii iv i
 3) i ii iii iv
 4) i ii iv iii

जिल्हा

- i) सांगली
 ii) अहमदनगर
 iii) बुलढाणा
 iv) बीड

District

- i) Sangli
 ii) Ahamadnagar
 iii) Buldhana
 iv) Beed

42. 2023 मधील व्याघ्र गणनेच्या अंदाजानुसार भारतात किती वाघ आहेत?

1) 2826	2) 2967
3) 3067	4) 3167

How many tigers does India have, according to estimates from the latest tiger census in 2023?

1) 2826	2) 2967
3) 3067	4) 3167

43. खालीलपैकी कोणते ठिकाण "सॉल्ट वॉटर मगर" साठी ओळखले जाते?

1) मन्नारचे आखात	2) भितरकणिका
3) चिलीका तलाव	4) कोल्लेरू तलाव

Which of the following place is known for "Salt water crocodile"?

1) Gulf of Mannar	2) Bhitarkanika
3) Chilika Lake	4) Kolleru Lake

44. युट्रोफिकेशन म्हणजे _____

- 1) पाण्यामध्ये पोषक तत्वांची अत्याधिक वाढ
- 2) एकपेशीय वनस्पतींच्या वाढीमध्ये घट
- 3) मातीची सुपीकता वाढणे
- 4) वरील सर्व

Eutrophication means _____

- 1) excessive richness of nutrients in a water body
- 2) decrease in growth of algae
- 3) increase in fertility of soil
- 4) all the above

45. महाविविधता केंद्र हा दर्जा मिळवण्यासाठी असणारे निकष कोणते आहेत?

- अ) जीव प्रजातींची विविधता
 - ब) स्थळ विशिष्ट प्रजातींची संख्या
- पर्यायी उत्तरे:

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) अ आणि ब दोन्ही	4) अ आणि ब दोन्ही नाही

What are the criteria for getting the status of Megadiversity Centre?

- a) Species Richness
- b) Degree of endemism

Answer Options:

1) Only a	2) Only b
3) Both a and b	4) None of the above

46. जोड्या जुळवा:

संवर्धन प्रकल्प

अ) हंगूल

ब) रेड पांडा

क) गेंडा

ड) हत्ती

पर्यायी उत्तरे:

अ ब क ड

1) iv iii ii i

2) iv iii i ii

3) i ii iii iv

4) i ii iv iii

Match the following.

Conservation Project

a) Project Hangul

b) Red Panda

c) Rhino

d) Elephant

Answer Options:

a b c d

1) iv iii ii i

2) iv iii i ii

3) i ii iii iv

4) i ii iv iii

वर्ष

i) 1987

ii) 1992

iii) 1996

iv) 1970

Year

i) 1987

ii) 1992

iii) 1996

iv) 1970

47. भारत सरकारने पहिले राष्ट्रीय वन धोरण कोणत्या वर्षी जारी केले?

1) 1952

2) 1962

3) 1988

4) 1980

In which year First National Forest Policy issued by the Government of India?

1) 1952

2) 1962

3) 1988

4) 1980

48. खालीलपैकी कोणते इन-सीटू संवर्धन अंतर्गत समाविष्ट नाही?

1) वन्यजीव अभयारण्य

2) राष्ट्रीय उद्यान

3) जीवावरण राखीव क्षेत्र

4) वनस्पती उद्यान

Which one of the following is not included under in-situ conservation?

1) Wildlife Sanctuary

2) National park

3) Biosphere reserve

4) Botanical garden

49. इंडिया स्टेट ऑफ फॉरेस्ट रिपोर्ट-2021 नुसार, भारतातील एकूण वन आणि वृक्षाच्छादित किती आहे?

1) 24.56%	2) 24.52%
3) 24.64%	4) 24.62%

As per the India State of Forest Report-2021, what is the total forest and tree cover in India?

1) 24.56%	2) 24.52%
3) 24.64%	4) 24.62%

50. विषुववृत्तापासून ध्रुवाकडे जाताना प्रजातींच्या विविधतेमध्ये काय होते?

1) वाढ होते	2) कमी होते
3) बदल होत नाही	4) समान राहते

What happens to species diversity as we move away from the equator towards the poles?

1) Increase	2) Decreases
3) Unchanged	4) Same